

Országos Széchényi Könyvtár
Magyar ISBN és ISMN Iroda

ISMN ÚTMUTATÓ

2. kiadás

Budapest, 2008

Összeállította: Szabó Orsolya és Tóth Eszter

ISBN 978-963-200-559-1

Kiadja az Országos Széchényi Könyvtár Magyar ISBN és ISMN Iroda

Tartalom

Előszó a 2. kiadáshoz.....	5
1. Bevezetés; az ISMN rövid története.....	6
1.1 Meghatározások.....	6
2. Az ISMN felépítése.....	7
2.1. Alkotóelemek.....	7
2.1.1. Előtag.....	7
2.1.2. Kiadói azonosító.....	7
2.1.3. Kiadványazonosító.....	7
2.1.4. Ellenőrző számjegy.....	7
2.2. A karakterek száma az egyes számcsoportokban; az ISMN helyes tagolása.....	8
Kiadói azonosító.....	8
3. Az ISMN alkalmazási területe.....	9
4. Elvek és eljárások, amiket a saját kiadványaikat azonosító kiadóknak figyelembe kell venniük.....	10
4.1. Kiadói azonosító kiutalása.....	10
4.2. Jogosultság.....	10
4.3. Felelősség.....	10
4.4. Nyilvántartás.....	10
4.5. Az ISMN mint raktári szám vagy kiadást azonosító szám.....	10
5. Az ISMN-t nem önállóan használó kiadók.....	10
6. Az ISMN alkalmazása.....	11
6.1. Hasonmás és mikroforma kiadások.....	12
6.2. Eltérő kötések.....	12
6.3. Különálló, különböző formátumok.....	12
6.3.1. Partitúrák és szólamok.....	13
6.3.2. Partitúrák garnitúra részeként.....	13
6.3.3. Szólamok, amelyek önállóan elérhetők.....	13
6.3.4. Szólamok önállóan és garnitúrában.....	14
6.3.5. Csak garnitúrában terjesztett szólamok.....	14
6.3.6. Egyes szólamok külön-külön is kaphatók, mások csak garnitúrában.....	15
6.3.7. Többpéldányos csomagok.....	15
6.3.8. Elektronikus formátum/megjelenés.....	15
6.4. Eltérő változatok.....	15
6.5. Többkötetes kiadványok.....	16
6.6. Kiadványok kíséző anyaggal.....	16
6.7. Antológiák és kivonatok.....	17
6.8. Régi raktári állomány.....	17
6.9. Más kiadóktól megvásárolt jogok.....	17
6.10. Közös kiadások.....	17
6.11. Ügynökségeken keresztül eladott vagy értékesítésre kerülő kották.....	18
6.12. Kiadók több székhellyel.....	18
6.13. Az egyszer már kiutalt ISMN újrafelhasználásának tilalma.....	18
7. Az ISMN feltüntetése és megjelenítése.....	18
7.1. Az ISMN feltüntetése a zenei kiadványokon.....	19
7.1.1. Az ISMN elhelyezése.....	19
7.1.2. Több különálló részből álló kiadvány ISMN-jeinek teljes felsorolása.....	19
7.2. Az ISMN feltüntetése géppel olvasható formában (EAN vonalkód).....	20
7.3. A 13 jegyű vonalkód szolgáltatása.....	21

7.4. Az ISMN nyilvánossá tétele.....	21
8. Az ISMN rendszer kezelése.....	21
8.1. Nemzetközi irányítás.....	21
8.2. Nemzeti irányítás – Magyar ISBN és ISMN Iroda.....	23
9. Az ISMN és más nemzetközi azonosító számok.....	25
9.1. ISBN.....	25
9.2. ISSN.....	25
9.3. ISRC.....	26
9.4. ISWC.....	26
9.5. ISAN.....	27
9.6. DOI.....	27
9.7. URN.....	28
10. A 10 jegyű ISMN.....	29
10.1. Meglévő ISMN-ek átalakítása.....	29
Függelék.....	30
A. A szabványok rendszere	30
B.1. Az ISMN-nel ellátott dokumentumhoz tartozó adatok.....	31
B.2. ONIX.....	32

Előszó a 2. kiadáshoz

Magyarország 2001-ben csatlakozott a nemzetközileg már elterjedt ISMN számrendszerhez (International Standard Music Number = Zeneművek Szabványos Nemzetközi Azonosító Száma), amelynek hazai gondozója az Országos Széchényi Könyvtárban, a Köteleespéldány Osztály részeként működő Magyar ISBN és ISMN Iroda.

Az ISMN-re vonatkozó első magyar nyelvű Útmutató 2003-ban jelent meg. Az új, módosított kiadást az tette szükségessé, hogy 2008-ban megváltozott az ISMN szerkezete: 10 helyett 13 jegyű lett. A 2008 nyarán megjelent (és azóta többször frissített) ISMN Users' Manual, a Nemzetközi ISMN Ügynökség által kiadott kézikönyv már az új információkat tartalmazza. A magyar Útmutató elsősorban a nemzetközi kiadás alapján készült, kiegészítve a magyarországi gyakorlatban hasznos ismeretekkel.

Az ISMN-re vonatkozó szabvány (ISO 10957) új kiadásának végleges szövegváltozatát 2008 májusában szavazták meg az ISO tagszervezetei úgy, hogy visszamenőleg, 2008. január 1-jétől lesz érvényes. Maga a szabvány e sorok írásakor (2008. november 28.) még nem jelent meg, de a Nemzetközi ISMN Ügynökség már előírja a helyi ügynökségek számára annak alkalmazását.

1. Bevezetés; az ISMN rövid története

Miután az ISBN-ről bebizonyosodott, hogy széles körben alkalmazható, hasznos eszköz a könyvkereskedelemben, a zeneműkiadók is hasonló szabványos azonosító bevezetését javasolták a kották számára. A tárgyalásokat lassította az afölötti vita, hogy vajon elegendő-e egy egyszerű azonosító szám, vagy inkább bibliográfiai kódra van szükség, amely jelzi például a partitúra és a szólamok közötti kapcsolatot. Amikor a Zenei Könyvtárosok, Archívumok és Dokumentációs Központok Nemzetközi Szövetsége (International Association of Music Librarians, Archives and Documentation Centres = IAML) a Nemzetközi ISBN Ügynökséghez fordult egy tíz számjegyből álló, bibliográfiai kódok nélküli azonosító bevezetésének javaslatával, a tervezet megjelent az ISBN Review-ban, és lelkes fogadtatásra talált. Az ISO TC 46-os munkacsoportja befogadta a tervezetet, és komoly viták után, egy Ottawában rendezett találkozón az európai és észak-amerikai kiadók és szakértők megegyezésre jutottak. A fő érv a bibliográfiai kódra vonatkozó eredeti elképzelés elvetése mellett az ISBN-nel kapcsolatos tapasztalat volt, és az a lehetőség, hogy a 10 jegyű számot az ISBN mintájára be lehet építeni a 13 jegyű nemzetközi vonalkódrendszerbe.

Az ISMN szabványt rekordidő alatt dolgozták ki, és 1993 végén meg is jelent. Az ISO szabványt a Magyar Szabványügyi Testület magyar szabványként 1997 júliusában adta közre.¹

Az ISMN alkalmazása teljes körű ésszerűsítési lehetőségeket kínál a kottakiadás és -kereskedelem, valamint a zenei könyvtárak számára.

Az ISMN eredetileg 10 jegyű volt (1. a 10. fejezetet), 2008-ban viszont 13 jegyűvé alakult. Az eredetileg az ISBN-nek fenntartott **979** előtaggal kezdődik, melyet a **0** karakter követ; ez utóbbi került a 10 jegyű ISMN **M** betűje helyére.

Ellentétben az ISBN-nel, az ISMN nem tartalmaz nyilvántartásicsoport-azonosítót (elterjedtebb nevén országazonosítót), a zene nemzetközi jellegéből adódóan.

Amikor egy 10 jegyű ISMN-t 13 jegyűvé alakítunk, az ellenőrző szám változatlan marad. (Ezzel szemben, ha egy 10 jegyű ISBN-t alakítunk át 13 jegyűvé, újra kell generálni az ellenőrző számot.)

1.1 Meghatározások

Az Útmutató szövegében szereplő szakkifejezéseket az alábbi értelemben használjuk:

- **Kiadás:** azonos kiadó által, azonos tartalommal, formában és bibliográfiai adatokkal megjelentetett kotta példányainak összessége
- **Kiadó:** az a természetes vagy jogi személy, aki/amely a kottát megjelenteti és abban kiadóként szerepel.
- **Kotta:** zenemű grafikus ábrázolása bármely formában

¹ MSZ ISO 10957:1997 Információ és dokumentáció. Kották nemzetközi szabványos azonosító száma (ISMN). 5 p.

2. Az ISMN felépítése

A zeneművek nemzetközi azonosító száma (ISMN) a **979-0** előtagból és az azt követő kilenc számjegyből áll. Nyomtatásban vagy írásban az azonosítót az **ISMN** betűkód előzi meg. (Olyan országokban, ahol nem latin betűket használnak, a helyi írásrendszerben alkalmazott rövidítés is szerepelhet az **ISMN** mellett.)

2.1. Alkotóelemek

Az ISMN négy részből áll, ezek közül kettő változó hosszúságú. Nyomtatásban vagy írásban az ISMN egyes részeit kötőjel vagy szóköz választja el egymástól.

A négy rész a következő:

2.1.1. Előtag

A 979-0 előtag különbözteti meg az ISMN-t az ISBN-től (a könyvek nemzetközi azonosítójától). A GS1 nemzetközi vonalkódrendszerében a 979 általánosságban az ISBN-t jelöli; ennek a számkapacitásnak az egytizedét, a 979-0-val kezdődő tartományt tartották fenn az ISMN számára.

2.1.2. Kiadói azonosító

Ez az elem az adott zenei kiadvány kiadóját jelöli, 3-7 karakterből állhat. A nagyszámú kiadványt megjelentető kiadók rövid kiadói azonosítókat kapnak; a kevés zeneművet megjelentetők hosszabbakat. (L. még a 2.2. részt.)

2.1.3. Kiadványazonosító

A harmadik elem a zenemű egy kiadását vagy annak önállóan terjeszthető, hozzáférhető vagy beszerezhető alkotórészét azonosítja; pl. a teljes partitúrát, a zseb- vagy kispartitúrát, a fűvös szólamok csoportját, az oboa szólamot stb.

A kiadványazonosítót rendszerint a kiadó állapítja meg egy meghatározott mű számára a rendelkezésére álló számtartományból (lásd még az 5. *Nem közreműködő kiadók* szakaszt). A kiadványazonosító hossza az előtte álló kiadói azonosító hosszától függ: ez a két elem együtt nyolc számjegyet tesz ki.

Az ISMN-t már a kiadvány tervezése és előkészítése során ki lehet utalni, így belső azonosítóként is szolgálhat.

2.1.4. Ellenőrző számjegy

Az ellenőrző számjegy 10-es modulussal számítható ki az 1-es és a 3-as váltakozó súlyszámokkal balról jobbra haladva.

Ez azt jelenti, hogy az ISMN első 12 karakterének mindegyikét – azaz, magának az ellenőrző számjegynek a kivételével minden számjegyét – meg kell szorozni váltakozva 1-gyel és 3-mal balról jobbra haladva, és az így kapott szorzatok és az ellenőrző számjegy összegének maradék nélkül oszthatónak kell lennie 10-zel.

Példa:

	Előtag				Kiadói azonosító				Kiadványazonosító				Ellenőrző jegy
ISMN	9	7	9	0	3	4	5	2	4	6	8	0	5
Súlyszámok	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	
Szorzatok:	9	21	9	0	3	12	5	6	4	18	8	0	

A szorzatösszeg: 95

$$95+5=100$$

Mivel a 100 maradék nélkül osztható 10-zel, az ISMN 979-0-3452-4680-5 azonosító matematikailag helyes.

2.2. A karakterek száma az egyes számcsoportokban; az ISMN helyes tagolása

Mint már említettük, a kiadói azonosító és a kiadványazonosító változó hosszúságú, de a kettő együtt mindig nyolc karaktert tesz ki. Ez a nyolc számjegy, a 979-0 előtag és az ellenőrző számjegy együtt teszi ki a 13 jegyű ISMN-t.

A várhatóan sok kiadványt megjelentető kiadókat 3 vagy 4 jegyű azonosítókkal kell ellátni. A kevés kiadványt megjelentető kiadók számára 5, 6 vagy 7 számjegyű azonosítókat kell kiutalni.

A következő táblázat a lehetséges kiadói azonosítókat és a hozzájuk rendelhető kiadványazonosítók mennyiségét mutatja:

Kiadói azonosító	Művek azonosítására felhasználható számok
000 – 099	100 000
1 000 – 3 999	10 000
40 000 – 69 999	1 000
700 000 – 899 999	100
9 000 000 – 9 999 999	10

Az olvasás megkönnyítése érdekében az ISMN alkotóelemeit kötőjelek vagy szóközök választják el egymástól. A kötőjeleket vagy szóközöket ugyanakkor nem kell megtartani a számítógépes nyilvántartásban, amely a kötött hosszúságú számcsoportok alapján felismeri az alkotórészeket.

Vegyük a korábban már látott ISMN-t: a 9790345246805 számsorból a 979-0 az előtag, az utolsó karakter (5) az ellenőrző jegy, a kettő közé eső számok tagolását kell megállapítani. A

táblázatból láthatjuk, hogy a 3-mal kezdődő kiadói azonosítók a 4 jegyű tartományba tartoznak, tehát 3452 a kiadói azonosító, és a maradék számsor, 4680 a kiadványazonosító. Így a helyes tagolás:

ISMN 979-0-3452-4680-5

3. Az ISMN alkalmazási területe

Az ISMN kottakiadványokat azonosít, amelyek kereskedelmi forgalomba kerülnek, bérebe vehetők vagy ingyenesen kerülnek terjesztésre, vagy csak szerzői jogi célokra hozzáférhetők.

Az ISMN nem alkalmazható hang és videofelvételekre (kivéve az alábbiakban jelzett ritka eseteket), mivel ezeket más számok vagy kódok azonosítják.

A hangfelvételeket a hangfelvételek nemzetközi szabványos kódjával, az ISRC-vel (International Standard Recording Code), a videofelvételeket az ISAN-nal (International Standard Audiovisual Number) kell ellátni. Lásd még a 9. szakasz előírásait a különböző típusú szabványos azonosítók alkalmazásáról.

Egy kiadvány minden önállóan hozzáférhető alkotórészét saját ISMN-nel kell ellátni.

ISMN-nel azonosítandó kiadványok lehetnek:

- Partitúrák
- Zseb- vagy kispártitúrák (tanulmánypartitúrák)
- Vokális partitúrák
- Szólamgarnitúrák
- Önállóan kapható (hozzáférhető) egyéni szólamok
- Könnyűzenei fóliánsok
- Antológiák
- Más hordozók (kísérő anyagok), amelyek a zenei kiadvány szerves részét képezik (pl. olyan hangfelvétel, amely egy zenemű egy szólama)
- Nyomtatott zeneművel megjelentetett dalszövegek vagy versek (amennyiben önállóan kaphatók/hozzáférhető)
- Nyomtatott zeneművel megjelentetett magyarázó szövegek (amennyiben önállóan kaphatók/hozzáférhető)
- Daloskönyvek (nem kötelezően!) /lásd még: 9.1./
- Zenei kiadványok mikroformában
- Zenei kiadványok Braille-írással
- Elektronikus formában terjesztett kották

A következő kiadványok nem kaphatnak ISMN számot:

- Zenei tárgyú könyvek, kivétel, ha kottázott zenei műveket tartalmaz

- Önálló hang- vagy videofelvételek (beleértve a számítógépes formában terjesztett felvételeket)
- Periodikumok és sorozatok egésze, ellentétben a sorozatok egyes köteteivel (lásd még: 9.2)

4. Elvek és eljárások, amiket a saját kiadványaikat azonosító kiadóknak figyelembe kell venniük

4.1. Kiadói azonosító kiutalása

A nemzeti vagy regionális ISMN ügynökség (Magyarország esetében a Magyar ISBN és ISMN Iroda) utalja ki a kiadó számára a kiadói azonosítót, amely meghatározza az adott kiadó rendelkezésére álló kiadványazonosítók számtartományát. A kiadványazonosítók száma a kiadói azonosító hosszától függ. A kiadónak tájékoztatni kell az irodát a még hozzáférhető raktári készleteiről, valamint a jelen és jövőbeli kiadási terveiről, annak érdekében, hogy számára megfelelő kiadói azonosító kerüljön kiutalásra. A több székhellyel rendelkező kiadók tekintetében lásd a 6.12. szakasz előírásait.

4.2. Jogosultság

A kiadó felelős az általa megjelentetett minden egyedi mű kiadványazonosítóval történő ellátásáért. Az ISMN megállapítása akkor ajánlatos, amikor az adott műre vonatkozó előállítási tervet a kiadó véglegesíti.

4.3. Felelősség

A kiadónak ki kell jelölnie egy felelős személyt, aki az ISMN-ek kiutalását végzi, és ügyel a szabályok betartására.

4.4. Nyilvántartás

A kiadónak nyilvántartást kell vezetnie a kiutalt ISMN azonosítókról. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell az ISMN-t, a szerzőt, a címet és formátumot (ahol ez célszerű).

4.5. Az ISMN mint raktári szám vagy kiadást azonosító szám

A kiadó alkalmazhatja az ISMN-t a raktárkészlet vagy a művek kiadásainak nyilvántartásában. Ha a kiadó meg kívánja őrizni korábbi raktári vagy kiadást jelző számait az ISMN mellett, biztosítania kell a különböző számrendszerek közötti megfeleltetést.

5. Az ISMN-t nem önállóan használó kiadók

Ha valamilyen oknál fogva egy kiadó nem vállal felelősséget kiadványainak ISMN-nel történő ellátásáért, ebben az esetben a nemzeti vagy regionális ISMN ügynökségnek

(esetünkben a Magyar ISBN és ISMN Irodának) két megoldás áll rendelkezésére az ISMN-nel történő ellátás érdekében:

(1.)

Az iroda elkülönít egy számblokkot a különböző ilyen kiadók részére, és a műveket ezen számtartományon belül számozza, és eltekint a kiadó külön azonosításától.. Tehát ebben az esetben a kiutalt ISMN nem azonosítja a kiadót, csak a kiadott zeneművet.

Ez az eljárás olyan kiadók számára ajánlott, akik/amelyek csak alkalmanként jelentetnek meg egy-egy kiadványt, és nem valószínű, hogy valamikor olyan helyzetbe kerülnek, hogy az azonosítók kiutalásáért maguk vállalják felelősséget.

(2.)

Az ISMN ügynökség (esetünkben a Magyar ISBN és ISMN Iroda) magára vállalhatja a kiadói azonosító kiutalását, majd minden egyes tervezett kiadványt ellát ISMN-nel és a kiadás előtt értesíti a kiadót a kiadvány számára megállapított számról.

Az értesítést követően a kiadó belenyomtathatja az ISMN-t a kiadványba. Ez a megoldás akkor célszerű, ha számítani lehet arra, hogy a kiadó előbb-utóbb teljes felelősséget vállal saját kiadványai ISMN-nel történő ellátásáért.

6. Az ISMN alkalmazása

Önálló ISMN-nel kell ellátni egy mű minden egyes eltérő kiadását.

Új ISMN kiadása szükséges az alábbi specifikus esetekben:

- Ha egy mű zenei vagy irodalmi tartalma megváltozik, kivéve, ha ezek kisebb változtatások,
- Amikor a zenei kiadvány szerves részét képező irodalmi szöveg egy előzőleg megjelent kiadáshoz képest megváltozik.
- Ha az irodalmi szöveg fordítással egészül ki, vagy megváltozik, illetve elmarad a fordítás, még akkor is, ha a szöveg vagy a zene egyébként változatlan marad.
- Ha a kiadvány fizikai mérete lényegesen megváltozik azért, hogy egy új, teljes tanulmánypartitúra- vagy zsebpártitúra-kiadás jöjjön létre.

Ugyanannak a műnek azonos formátumban, ugyanazon kiadó által megjelentetett változatlan utánnomásához **nem** kell új ISMN-t megállapítani (kivéve, ha a kötése változik meg, a 6.2 szakaszban leírtak szerint). Hasonlóképpen, egy kérésre szolgáltatott, az eredetiről készült másolathoz **nem** kell új ISMN-t megállapítani, még akkor sem, ha a reprodukción eltérő keltezés szerepel. (L. még a 6.3.8. részt.)

Ha csak az ár változik, ez **nem** teszi szükségessé új ISMN szám alkalmazását.

6.1. Hasonmás és mikroforma kiadások

Új ISMN-nel kell ellátni a más kiadó által megjelentetett reprintet.

A mikroforma kiadásnak mindig önálló ISMN-t kell kiutalni.

6.2. Eltérő kötések

Önálló ISMN-nel kell ellátni egy adott cím minden eltérő kötésben megjelenő változatát akkor is, ha a tartalmuk pontosan megegyezik. Például, ugyanazon kotta kemény kötéstáblájú és fűzött kiadásának külön ISMN-t kell kapnia.

Teljes partitúra (fűzve)	= 4 ISMN
Teljes partitúra és kommentár (közös tartódoboz)	
Vokális partitúra (fűzve)	
Vokális partitúra (vászonkötésben)	
Játszópartitúra (fűzve)	= 2 ISMN
Játszópartitúra (borítófedél nélkül)	

Ha a borító képi elrendezésében van változás, miközben a kiadvány tartalma változatlan marad, vagy a színek változnak, vagy egyéb csak jelentéktelen eltérés van egy nyomtatott kiadvány és ennek egy következő újranyomása kötésében, akkor ez nem minősül kötésváltoztatásnak, ezért nem kell új ISMN-t adni.

(Megváltozott formátum esetén elektronikus formában megjelentetett kottánál lásd még: 6.3.8.)

6.3. Különálló, különböző formátumok

Önálló ISMN-nel kell ellátni a kiadvány minden különállóan terjeszthető vagy beszerezhető összetevőjét.

Különösen ajánlott az ilyen kiadványok esetében az összes alkotórész számára megállapított ISMN-ek felsorolása és feltüntetése egy vagy akár több műben. (lásd még: 7.1.)

6.3.1. Partitúrák és szólamok

Egy partitúrából és szólamokból álló kiadványban a teljes partitúrát, a szólamcsoportok egészét és minden külön szólamot (amennyiben önállóan kaphatók/hozzáférhetőek) saját ISMN-nel kell ellátni.

Teljes partitúra	= 4 ISMN
Vokális partitúra	
Kóruszólamok garnitúrája	
Önálló kóruszólam	

6.3.2. Partitúrák garnitúra részeként

Ha egy partitúra csak egy garnitúra részeként kapható/hozzáférhető, önállóan terjeszthető műként azonban nem, azt a garnitúra ISMN-jével kell azonosítani (ebben az esetben a zongorapartitúra és a másik 2 szólam mindegyike ugyanazt az ISMN-t kapja):

Zongorapartitúra és 2 szólam egy garnitúrában terjesztve	= 1 ISMN
--	----------

Azonban ha a partitúra alkalomadtán különálló, önállóan terjeszthető műként is megjelenik, akkor önálló, egyedi ISMN azonosítóval kell ellátni.

Ha egy partitúra forgalomba kerül különállóan is és egy garnitúra részeként is, akkor 2 külön ISMN-t kell kiutalni.:

Partitúra	= 2 ISMN
Partitúra és szólamok együtt	

A partitúra kap egy ISMN-t, a teljes garnitúra pedig egy másikat.

6.3.3. Szólamok, amelyek önállóan elérhetőek

Önálló ISMN-nel kell ellátni minden elkülönülten nyomtatott szólamot, amely különálló műként hozzáférhető.

Hegedű I. szólam	= 4 ISMN
Hegedű II. szólam	
Brácsaszólam	
Csellószólam	

6.3.4. Szólamok önállóan és garnitúrában

Ha az önállóan megjelölt szólamok együttesen, garnitúrában is kaphatók és szólamonként is terjesztik őket, a garnitúrát mint egységet önálló ISMN-nel kell ellátni, ugyanakkor az egyes szólamok mindegyikére is önálló ISMN-t kell kiutalni.

Hegedű szólam	= 4 ISMN
Brácsaszólam	
Csellószólam	
Szólamgarnitúra	

6.3.5. Csak garnitúrában terjesztett szólamok

Ha az egyes hangszeres vagy vokális szólamok önállóan nem kaphatók, vagyis csak garnitúrában terjesztik őket, az ISMN-t a garnitúrára kell kiutalni, amelynek minden önállóan nyomtatott szólamát a garnitúra számára megállapított ISMN fogja azonosítani.

Partitúra	= 2 ISMN
Szólamgarnitúra	

A partitúrát saját ISMN azonosítja, minden önálló szólam csak a garnitúra számára kiutalt ISMN-t kapja.

Megjegyzés: Önálló szólamok, amelyeket csak garnitúrában terjesztenek, akkor kapnak majd saját, egyedi ISMN-t, amikor különálló műként is hozzáférhetővé teszik őket.

6.3.6. Egyes szólamok külön-külön is kaphatók, mások csak garnitúrában

Ha egy garnitúra önálló fizikai egységként megjelenő szólamai közül néhány külön-külön is kapható/hozzáférhető, míg más szólamok csak garnitúrában, az elkülönítetten terjesztett szólamok mindegyikét – mint önálló művet - saját ISMN-nel kell ellátni, a többi szólamra pedig a garnitúra számára megállapított ISMN érvényes.

Partitúra	6 ISMN
Teljes szólamgarnitúra	
Nem-húros hangszerek garnitúrája	
Hegedű I. szólam	
Hegedű II. szólam	
Csellószólam/Bógószólam	

6.3.7. Többpéldányos csomagok

Ha egy önállóan kapható egyedi művet olyan csomagban is terjesztenek, amely a mű több példányát tartalmazza, a csomag számára saját, egyedi ISMN-t kell megállapítani.

Szöveggönyv, egyedi kópia	= 2 ISMN
Szöveggönyv, (100 példányos csomag)	

6.3.8. Elektronikus formátum/megjelenés

Elektronikus formában megjelenő kottát a nyomtatott kottával azonos módon kell kezelni. Ha a kotta több különböző formátumban (pl. pdf és lit) hozzáférhető, akkor az egyes formátumokra külön-külön ISMN-t tanácsos megállapítani, az egyértelműség érdekében.

Ha egy korábban nyomtatásban kiadott kottát digitalizált változatban is megjelentet a kiadó, az új kiadványnak számít, ezért új ISMN-nel kell azonosítani.

6.4. *Eltérő változatok*

Amennyiben a kiadó egy címet több átiratban vagy változatban jelentet meg, minden

változatot saját, egyedi ISMN-nel kell ellátni.

Zongoraszóló	= 3 ISMN
Zongora duett változat	
Orgonaszóló átírat	
Magas fekvésű hangra	= 2 ISMN
Középfekvésű hangra	

6.5. Többkötetes kiadványok

Külön ISMN-nel kell ellátni a többkötetes kiadvány köteteinek összességét tartalmazó teljes kiadványt, valamint minden egyes kötetnek is külön-külön ISMN-t kell adni. (lásd még: 9.2.)

Kötet I-III (a teljes kiadvány)	= 4 ISMN
Kötet I.	
Kötet II.	
Kötet III.	

Partitúra és kritikai kommentár (a teljes kiadvány)	= 3 ISMN
Partitúra	
Kritikai kommentár (önállóan hozzáférhető)	

Ha az egyik kötet csak nyomtatott szöveget tartalmaz, akkor is kaphat külön ISMN-t.

6.6. Kiadványok kíséző anyaggal

Ha a kotta másodlagos jelentőségű kíséző anyagot tartalmaz, mint például különállóan megjelentetett dalszöveget vagy verseket, kommentárt vagy hasonlót, és ezek csak a zenei anyaggal együtt, csomagban kerülnek forgalomba, akkor ez a kíséző anyag ugyanazt az ISMN-t kapja, mint a kotta, amelyhez tartozik.:

Példa:

Partitúra	
Kritikai kommentár, önállóan nem hozzáférhető	= 1 ISMN
Énekhang és billentyűs szólam	
Versszöveg lap, önállóan nem hozzáférhető	= 1 ISMN

Ha a kísérő anyagok nemcsak együttesen, hanem önállóan is forgalomba kerülnek, akkor úgy kell kezelni őket, mint a többkötetes kiadványokat. (lásd még: 6.5.)

6.7. Antológiák és kivonatok

Az antológiák és a kivonatok számára saját, egyedi ISMN-t kell kiutalni, tekintet nélkül arra, hogy az antológiában foglalt egyes darabok vagy a teljes gyűjtemény jelent-e meg előbb.

A kivonaton fel lehet tüntetni annak az antológiának az ISMN-jét, amelyben korábban megjelent; például minden különálló kotta első oldalának alján. Az ilyen ISMN-eket azonban világosan meg kell különböztetni az új kiadvány aktuális ISMN-jétől.

6.8. Régi raktári állomány

A kiadó számára ajánlott a régi raktári készletének számbavétele és ISMN-nel való ellátása, és ezen azonosítóknak a katalógusokban való megjelentetése. Ugyancsak fel kell tüntetni ezt az ISMN-t az adott kiadvány legközelebbi utánnomásakor.

6.9. Más kiadóktól megvásárolt jogok

Ha egy kiadó, beleértve a kizárólagos terjesztési joggal rendelkező képviselőt is, megvette egy zenei kiadvány jogait egy másik kiadótól, és saját impresszuma alatt megjelenteti, akkor új ISMN-nel kell ellátnia. Ha területenként más-más kiadó birtokolja a jogokat, mindegyikük a saját ISMN-jét utalja ki a saját területén.

6.10. Közös kiadások

A közös kiadásban megjelenő kiadványok számára minden résztvevő kiadó kiutalhat ISMN-t. Ez esetben minden egyes, az impresszumban megnevezett kiadó ISMN-jét fel kell tüntetni a kiadványban, egyértelműen megkülönböztetve őket egymástól.

6.11. Ügynökségeken keresztül eladott vagy értékesítésre kerülő kották

Az ISMN rendszer elveinek megfelelően egy adott kiadó által megjelentetett meghatározott kiadás csak egyetlen ISMN-t kap. Ezt az ISMN-t kell alkalmazni, függetlenül attól, hogy a kottát hol, vagy milyen közvetítéssel terjesztik vagy árusítják.

Csak a következő kivételes esetekben adhat egy forgalmazó saját ISMN-t a kiadványnak:

- Ha a kizárólagos forgalmazó olyan területről importálja a kiadványt, amely még nem tagja az ISMN rendszernek, és ezért a kiadványnak még nincs ISMN-je. Ebben az esetben a kizárólagos forgalmazó kiutalhat ISMN-t.
- Ha egy kiadványt, - amely olyan területről származik, amely még nem tagja az ISMN rendszernek, és ezért nincs még ISMN-je -, több forgalmazó is importál, akkor az a nemzeti ill. regionális ISMN ügynökség utal ki ISMN-t, amelyhez ezek a forgalmazók területileg tartoznak.

6.12. Kiadók több székhellyel

Ha a kiadónak több székhelye van, és ezek a megjelenési adatok között együtt szerepelnek, a kiadványt akkor is csak egy ISMN-nel kell ellátni.

Ha egy kiadó önálló és megkülönböztethető fiókokat, részlegeket tart fenn különböző székhelyeken, minden ilyen fiókhoz vagy részleghez kérhet egyedi kiadói azonosítót. Ilyen esetben is érvényes azonban, hogy minden kottát csak egy ISMN-nel kell ellátni: az azonosító kiutalását a kiadványért felelős fiók vagy részleg végzi.

6.13. Az egyszer már kiutalt ISMN újrafelhasználásának tilalma

Az egyszer már kiutalt ISMN semmilyen körülmények között sem használható fel újra. Ez rendkívül fontos a rendszer működési zavarainak elkerülése érdekében. Ha tévesen utaltak ki egy ISMN-t, azt törölni kell a felhasználható számok listájából, és nem szabad egy újabb cím azonosítására kiutalni. Minden kiadó számtartományában elegendő szám áll rendelkezésre ahhoz, hogy az ilyenfajta számvesztések jelentéktelen mértékűek maradjanak.

A kiadónak tájékoztatnia kell a nemzeti vagy regionális ISMN ügynökséget (esetünkben a Magyar ISBN és ISMN Irodát) a törölt számokról, és azon kották adatairól, amelyekre a téves ISMN-t kiutalták.

7. Az ISMN feltüntetése és megjelenítése

Az ISMN-t fel kell tüntetni magán a kottán. Ez a rendszer hatékony működéséhez elengedhetetlen. Az ISMN-t mindig jól olvasható betűmérettel kell a kiadványba nyomtatni (9 pont vagy nagyobb).

7.1. Az ISMN feltüntetése a zenei kiadványokon

7.1.1. Az ISMN elhelyezése

- Az ISMN-t a partitúra vagy szólam hátoldalán, hátsó borítóján kell feltüntetni.
- Ha lehetséges, az ISMN-t a copyright bejegyzéssel együtt is fel kell tüntetni.
- Ha az ISMN feltüntetése nem lehetséges az előbbieken említett helyek egyikén sem, akkor más, szembetűnő helyen kell a kiadványba belenyomtatni. (pl. a zenemű első oldalának alján).
- Egyetlen lapból álló kiadvány esetén az ISMN-t csak egy helyen kell feltüntetni.
- Ha a kiadvány elektronikus tartalmat foglal magába (pl. online kiadvány), az ISMN-t azon az oldalon vagy képernyőn kell feltüntetni, amelyen a kiadvány címe vagy a címmel egyenértékű adatai jelennek meg (pl. a kezdő oldal megjelenésekor, amikor a tartalom először elérhető, és/vagy azon a képernyőn, amely a copyright adatokat hordozza).
- Egy többkötetes kiadvány minden kötetének tartalmaznia kell valamennyi ISMN-t külön-külön a kötetekre vonatkozóan, és a teljes kiadvány ISMN-jét is.
- Egy garnitúrán belül megjelenő kiadványon fel kell tüntetni a garnitúrában megjelent minden egyes külön kiadvány ISMN-jeinek teljes listáját.
- Antológia esetében az antológia ISMN-jét világosan meg kell különböztetni azoktól az ISMN-ektől, amelyek a gyűjteménybe foglalt önálló műveken szerepelnek.
- Ha egy kiadvány az ISMN mellett más azonosítót is hordoz, akkor ezeket egymás közelében kell feltüntetni. Minden ilyen nemzetközi szabványos azonosító előtt fel kell tüntetni a vonatkozó betűszót (pl. a következők valamelyikét: ISBN, ISSN, ISRC, ISAN, vagy ISWC). (L. még a 9. fejezetet.)

7.1.2. Több különálló részből álló kiadvány ISMN-jeinek teljes felsorolása

Különösen ajánlott legalább egy helyen feltüntetni azoknak az ISMN-eknek a listaszerű teljes felsorolását, amelyek egy több részből álló kiadvány egyes részeit azonosítják.

Amennyiben lehetséges, ugyanezt a listát el kell helyezni a kiadvány többi részén is.

Példák:

- ISMN 979-0-321-76543-6 (partitúra)
- ISMN 979-0-321-76544-3 (vokális partitúra)
- ISMN 979-0-321-76545-0 (szólamgarnitúra)

Ezt a felsorolást el kell helyezni legalább a partitúrában, lehetőleg a vokális partitúrában, továbbá minden szólamban is.

- ISMN 979-0-321-76546-7 (partitúra, kötött)
- ISMN 979-0-321-76547-4 (partitúra, fűzött)

Ezt a felsorolást szerepeltetni kell mind a kötött, mind a fűzött partitúrában.

- ISMN 979-0-321-76548-1 (össz.)
- ISMN 979-0-321-76549-8 (1.kötet)
- ISMN 979-0-321-76550-4 (2. kötet)
- ISMN 979-0-321-76551-0 (3.kötet)

Ezt a felsorolást szerepeltetni kell mindhárom köteten, de legalább a közös ISMN-t és az illető kötet azonosítóját fel kell tüntetni minden egyes köteten. Többkötetes kiadvány esetére lásd még a 6.5. pontot.

Ha egy több részből álló egységet közös borítóban (csomagként) terjesztenek, az egész egységre vonatkozó ISMN-t a borítón kell feltüntetni. Amennyiben a részek egyenként is hozzáférhetők, valamennyi rész saját ISMN-jét is szerepeltetni kell a borítón.

7.2. *Az ISMN feltüntetése géppel olvasható formában (EAN vonalkód)*

A vonalkód-leolvasás gyors, világméretű elterjedése indokoltá tette a nemzetközi, 13 jegyű vonalkód alkalmazását. Minden ilyen vonalkód országazonosító kóddal kezdődik, kivéve a könyveket, az időszaki kiadványokat és a kottákat. A nemzetközi könyvkereskedelmi hálózatban a következő kódokat alkalmazzák: a könyveké 978 és 979-1-től 979-9-ig, a kottáké 979-0, az időszaki kiadványoké 977.

A 13-jegyű ISMN kód megegyezik az ISMN-re alapozott vonalkód számsorával.

A vonalkód-szimbólumban feltüntetett ISMN-t az alábbi ábra szemlélteti:

ISMN 979-0-2600-0043-8

7.3. A 13 jegyű vonalkód szolgáltatása

Az ISMN vonalkód előállítójának a következő eljárásokat kell követnie ahhoz, hogy a kiadó a termékre helyes vonalkódot nyomtathasson:

- Ellenőrizni kell a kiadó által közölt ISMN matematikai helyességét, hogy elkerülhetők legyenek a másolási vagy a számjegyek felcserélődéséből adódó hibák (lásd az ISMN ellenőrző számjegyének kiszámításához leírt algoritmust).
- A következőket kell kinyomtatni:
 1. az ISMN-t szemmel olvasható formában, helyes tagolásban, az ISMN rövidítéssel együtt,
 2. a szabványos vonalkódábrát,
 3. az ISMN-nel megegyező termékszámot a vonalkódára alatt.

Mindezeket a műveleteket számítógépes programmal kell elvégezni. Az EAN műszaki követelményeit a vonalkód nyomtatására vonatkozóan be kell tartani.

7.4. Az ISMN nyilvánossá tétele

Az ISMN-eket meg kell jelentetni a kiadói katalógusokban és raktárkészletjegyzékekben, szórólapokon, brosúrákban és minden egyéb reklám- és marketinganyagban.

Az ilyen anyagokban az ISMN-t szembetűnő helyen ajánlott feltüntetni a kiadvány címe és leírása közelében.

Mindig a teljes ISMN-t kell feltüntetni, bár elfogadható az „ISMN” betűkód elhagyása, amennyiben egyértelmű, hogy a közölt szám egy Nemzetközi Kottaazonosító Szám, azaz egy ISMN.

8. Az ISMN rendszer kezelése

Az ISMN rendszer kezelése három szinten valósul meg: nemzetközi, nemzeti vagy regionális és kiadói szinten.

8.1. Nemzetközi irányítás

A rendszer nemzetközi irányítását egy tagszervezetek alkotta egyesület, az International ISMN Agency látja el. Minden ISMN ügynökség tagja lehet az egyesületnek.

Az egyesület irányító testületei az Igazgatótanács és a Közgyűlés. Az Igazgatótanács három tagból áll: elnökből, alelnökből és kincstárnokból. Az elnök vagy az alelnök képviseli az

egyesületet. A kincstárnok egy másik igazgatótanácsi taggal együtt képviselheti az egyesületet. Feladatai ellátása érdekében az Igazgatótanács kívülállók segítségét is igénybe veheti.

Az Igazgatótanács intézi az egyesület üzleti ügyeit, és felelős minden olyan feladat ellátásáért, amely nem tartozik az egyesület valamely más testületéhez. Az Igazgatótanács legfőbb feladatai:

- a közgyűlés előkészítése és összehívása, a napirend összeállítása;
- az éves elszámolás és szakmai beszámoló elkészítése;
- költségvetés benyújtása;
- az Ügynökség vezetőjének a kinevezése.

Az Éves Közgyűlés hozza a döntéseket, ellenőrzi a költségvetést, és különösen az alábbiakért felelős:

- az Igazgatótanács és a két könyvvizsgáló megválasztása;
- döntés az Igazgatótanács által beterjesztett javaslatokról;
- a tagdíjak megállapítása;
- a költségvetés elfogadása;
- az előző Éves Közgyűlés jegyzőkönyvének jóváhagyása;
- külső könyvvizsgáló kinevezése az éves pénzügyi beszámoló ellenőrzésére;
- az éves pénzügyi beszámoló elfogadása;
- az Igazgatótanács leváltása;
- döntés az Alapszabály módosítására vonatkozó kérdésekben;
- döntés az Egyesület feloszlásáról.

A nemzetközi ügynökség címe:

International ISMN Agency
Schlossstr. 50
12165 Berlin, Germany
Telefon: (+49 30) 266-2336, (+49 30) 7974-5002
Fax: (+49 30) 7974-5254
E-mail: ismn@ismn-international.org
URL: <http://ismn-international.org>

A nemzetközi ügynökség fő feladatai a következők:

- felügyeli a rendszer használatát;
- jóváhagyja a nemzeti és regionális ügynökségek kijelölését és az ügynökségek rendszerét;

- azonosítókkal látja el a nemzeti és regionális ügynökségeket;
- tanácsot ad a nemzeti és regionális ügynökségeknek a kiadói azonosítók kiutalására vonatkozóan;
- előmozdítja a rendszer világméretű alkalmazását;
- szakértőkből álló nemzetközi testületet választ a problémák megoldásának elősegítésére;
- támogatja az információk cseréjét kiadványok és regionális rendezvények útján;
- megjelenteti és karbantartja az útmutató kézikönyvet;
- összehangolja az ISMN vonalkódos alkalmazását.

A nemzetközi ügynökség ezenfelül a következő szolgáltatásokat is nyújtja:

- ellátja a nemzeti és regionális ügynökségeket (számítógéppel generált ellenőrző számjegyekkel ellátott) ISMN számtömbökkel az ügynökség területén működő kiadók számára, vagy rendelkezésükre bocsátja az ehhez szükséges szoftvert;
- rendelkezésre bocsátja a nemzeti és regionális ügynökségek által közölt adatok alapján összeállított kiadói adattárat;
- szükség esetén listát készít az érvénytelen vagy többször felhasznált ISMN-ekről a nemzeti vagy regionális ügynökségek által közölt információk alapján.

8.2. Nemzeti irányítás – Magyar ISBN és ISMN Iroda

A kiadói azonosítók szétszétását és a kiadókkal való kapcsolattartást általában nemzeti vagy regionális ügynökségek végzik, amelyek a nemzetközi ügynökséggel kötött szerződés alapján kapnak erre jogosultságot és válnak a rendszer tagjaivá. Magyarországon az Országos Széchényi Könyvtárban működő Magyar ISBN és ISMN Iroda tölti be a helyi ügynökség szerepét.

Az Iroda címe:

Magyar ISBN és ISMN Iroda
 Országos Széchényi Könyvtár
 1827 Budapest
 Budavári Palota F. épület
 Telefon: (+36 1) 487-8670
 Fax: (+36 1) 487-8687
 E-mail: ismn@oszk.hu
 URL: <http://www.oszk.hu>

Az Iroda feladatai a következők:

- Kapcsolatot tart az ország kiadóival, és az újakat bevezeti a rendszerbe.
- Képviseli az ország kiadóit a Nemzetközi ISMN Ügynökségnél.
- A kiadókkal és terjesztőkkel konzultálva meghatározza a szükséges kiadói azonosítók mennyiségét.
- Kiadói azonosítóval látja el az ország azon kiadóit, amelyek alkalmasak a rendszerhez való csatlakozásra. Nyilvántartást vezet a kiadókról és a kiadói azonosítókról.
- A kiadókkal és terjesztőkkel konzultálva meghatározza, mely kiadók lássák el önállóan a saját kiadványaikat ISMN-nel, és mely kiadók kiadványaira utalja ki az Iroda az azonosító számokat.
- Szakmai tanácsot és támogatást nyújt a kiadóknak, és biztosítja a szabványok és jóváhagyott eljárások betartását.
- A kiadók számára hozzáférhetővé teszi a magyar nyelvű ISMN útmutatót.
- A számtartományukat önállóan kezelő kiadók részére megküldi a felhasználható számok jegyzékét a kiszámított ellenőrző számjegyekkel együtt.
- Ellenőrzi a kiadók által felhasznált ISMN-eket, és nyilvántartást vezet róluk.
- Értesíti a kiadókat, ha bebizonyosodik, hogy érvénytelen ISMN-t utaltak ki, vagy egy ISMN-t többször használtak fel.
- Azonosítóval látja el azoknak a kiadóknak a műveit, akik/amelyek nem saját maguk kezelik a számtartományukat, és tájékoztatja az érintett kiadókat a kiutalt ISMN-ekről.
- Igyekszik teljes körűvé tenni az azonosító alkalmazását Magyarországon.
- A Magyar Nemzeti Bibliográfia. Zeneművek Bibliográfiája szerkesztőségével együttműködve biztosítja az ISMN-ek és a hozzájuk tartozó címek megjelenítését.
- A kiadók számára lehetővé teszi régebbi (ISMN-nel el nem látott, de még forgalomban levő) kiadványaik számozását, és ezek publikálását megfelelő kereskedelmi jegyzékekben és bibliográfiákban. Ennek feltétele, hogy a kiadó hajlandó legyen az ISMN-nel ellátott példányokból kötelezpéldányt küldeni.
- Rendszeresen és térítésmentesen a Nemzetközi ISMN Ügynökség rendelkezésére bocsátja a kiadói azonosítókhoz tartozó érvényes kiadói adatokat (név, cím, telefonszám, e-mail cím, internet cím stb.), hogy azok a zeneműkiadók nemzetközi névjegyzékében szerepelhessenek.
- Rendszeresen tájékoztatja a nemzetközi ügynökséget saját tevékenységéről és az ISMN rendszer aktuális magyarországi helyzetéről.
- Anyagilag hozzájárul a Nemzetközi ISMN Ügynökség fenntartásához.

9. Az ISMN és más nemzetközi azonosító számok

9.1. ISBN

Az ISBN (International Standard Book Number) a könyvek nemzetközi azonosítója.

Előfordul, hogy zenei kiadványokat a könyvkereskedelmi hálózaton keresztül terjesztenek. Ha egy kiadó a könyvpiacra szánt kottát jelentet meg, az ISMN mellett ISBN azonosítóval is elláthatja.

Olykor nehéz eldönteni, hogy egy kiadvány (pl. egy daloskönyv, egyházi énekeskönyv vagy egy album terjedelmes szöveges és képi anyaggal) vajon zenei kiadvány-e, "közönséges" könyv, vagy mindkettő. Ilyen esetben mind ISMN-nel, mind ISBN-nel el lehet látni a kiadványt. Ha a kiadó csak egyfajta azonosítót kíván alkalmazni, a választás az ő megítélésére van bízva, de kétség esetén az ISMN-t előnyben lehet részesíteni.

Az ISBN alkalmazásának szabályait az *ISBN Útmutató* tartalmazza. Az ISBN rendszer irányítását a Nemzetközi ISBN Ügynökség és a nemzeti ügynökségek végzik; Magyarországon a Magyar ISBN és ISMN Iroda. Az Iroda címét l. a 8.2. részben.

Amikor egy kiadványt ISMN-nel és ISBN-nel is ellátnak, mindkét azonosítót fel kell rajta tüntetni, és egyértelműen meg kell különböztetni őket egymástól.

9.2. ISSN

Az ISMN és ISBN mellett egy kiegészítő azonosító számrendszer is működik a folytatódó kiadványok (korábban: időszaki kiadványok) számára: az International Standard Serial Number (ISSN).

A folytatódó kiadvány egyik típusa az időszaki kiadvány. Ide tartozik – definíciója szerint – minden olyan kiadvány, tekintet nélkül hordozójára, amely egymást követő részegységekben jelenik meg, általában számozással vagy kronologikus megjelöléssel van ellátva, és előre meg nem határozott időtartamra tervezik a folytatását. Az időszaki kiadványokat meg kell különböztetni a többkötetes kiadványoktól, amelyek meghatározott számú kötet megjelenésével válnak teljessé (lásd a 6.5. részt).

Az időszaki kiadványok közé tartoznak a periodikumok és a sorozatok. Kotta csak elvétve jelenik meg periodikumként, de sorozatként elég gyakran. Mindkét kategóriában ISSN-nel kell azonosítani az időszaki kiadvány címét (amely a periodikum összes részegységén, illetve a sorozat minden kötetén változatlan marad), és sorozat esetében ISMN-t kell kiutalni a sorozatban megjelenő minden önálló műnek. (Ha a sorozat címe megváltozik, új ISSN megállapítására van szükség.)

A kiadók nem végezhetik maguk az ISSN azonosítók kiutalását. Magyarországon az időszaki kiadványokat megjelentető kiadóknak ISSN-ért a Magyar ISSN Nemzeti Központ-hoz kell fordulniuk. Amikor egy kiadványt ISMN-nel és ISSN-nel is ellátnak, mindkettőt fel kell tüntetni rajta, és egyértelműen meg kell különböztetni őket egymástól.

A Magyar ISSN Nemzeti Központ címe:

Magyar ISSN Nemzeti Központ
Országos Széchényi Könyvtár
1827 Budapest
Budavári Palota F épület, 411, 413. szoba
Telefon: (+36 1) 224-3754, (+36 1) 224-3842
Fax: (+36 1) 224-3754
E-mail: issn@oszk.hu
URL: <http://www.oszk.hu>

9.3. ISRC

Az ISMN nem vonatkozik a hang- és videofelvételekre (kivéve az olyan eseteket, amikor egy kottakiadvány részeként jelennek meg, lásd a 3. fejezetet). Az International Standard Recording Code, ISRC (nemzetközi szabványos felvétel kód) azonosítja egy mű egy adott felvételét (de gyakran nem a fizikai egységet), tekintet nélkül arra, hogy milyen környezetben vagy hordozón jelenik meg. Az ISRC rendszer irányítását az IFPI: International Federation of Phonogram and Videogram Producers (Hangfelvétel és Videofelvétel Gyártók Nemzetközi Szövetsége) végzi, melynek címe:

International ISRC Agency
c/o IFPI Secretariat
10 Piccadilly
London W1J 0DD
United Kingdom
Email: isrc@ifpi.org
Telephone: +44 (0)20 7878 7952
Fax: +44 (0)20 7878 7950
URL: <http://www.ifpi.org>

Az ISRC rendszernek nincs magyarországi tagszervezete.

9.4. ISWC

Az ISWC (International Standard Musical Work Code = nemzetközi szabványos zeneműkód) magát a zeneművet azonosítja, függetlenül annak megjelenési formájától. Alapvető fontosságú a szerzői jogok kezelésében. Minden ISWC egy "T" betűvel kezdődik, ezt követi egy 9 jegyű szám, majd egy ellenőrző számjegy. Az ISWC nemzetközi szinten azonosítja az adott művet. Minden zenemű, függetlenül attól, hogy megjelenik-e vagy sem, illetve hogy újonnan keletkezett vagy korábban hozták létre, kaphat ISWC-t. Ugyanez vonatkozik a zeneművek átdolgozásaira is.

Az ISWC rendszer nemzetközi központja:

CISAC
20/26 Boulevard du Parc
92200 Neuilly-sur-Seine
France
tel: +33 1 55 62 08 50
fax: +33 1 55 62 08 60
e-mail: info@iswc.org
<http://www.iswc.org>

A CISAC magyarországi tagszervezete az ARTISJUS:

ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület
1016 Budapest Mészáros u. 15-17.
tel.: 488-2600
fax: 212-1544
e-mail: info@artisjus.com
<http://www.artisjus.hu>

9.5. ISAN

Az International Standard Audiovisual Number (ISAN), mint a nevéből is látszik, az audiovizuális műveket azonosítja. Audiovizuális műnek számít minden olyan alkotás, amely mozgóképekből tevődik össze, hangkísérettel vagy anélkül. Az ISAN magát a művet azonosítja, nem a fizikai hordozón megjelenő kiadványt vagy az adást. Lehetővé teszi a szerzői jogok birtokosai (szerzők, előadók, gyártók) számára, hogy egyértelműen azonosítsák az audiovizuális művet.

Az ISAN rendszer központja:

ISAN International Agency
30, rue de Saint Jean
1203 Geneva
Switzerland
tel: +41 22 5451000
fax: +41 22 545 1040
e-mail: info@isan.org
<http://www.isan.org>

Nincs magyarországi tagszervezete.

9.6. DOI

A DOI-t (Digital Object Identifier = digitális objektumazonosító) az (elsősorban online megjelenésű) elektronikus kiadványok azonosítására hozták létre; segítségével az adott tartalom elektronikus úton terjeszthető. Hatékony eszköz a (bármilyen formában megjelenő) digitális tartalom hatékony kezeléséhez, összeköti a vásárlót a tartalomszolgáltatóval, megkönnyíti az elektronikus kereskedelmet és lehetővé teszi a szerzői jogok automatikus kezelését.

A DOI rendszer központja:

International DOI Foundation
5, Linkside Avenue
Oxford, OX2 8HY
United Kingdom
tel: +44 1865 559070
e-mail: n.paskin@doi.org
<http://www.doi.org>

Mivel a DOI rendszer tagszervezetei nem földrajzi egységeket, hanem bizonyos dokumentumtípusokat és tevékenységeket fednek le, DOI igénylésekor célszerű a központhoz fordulni.

A DOI kompatibilis az ISMN-nel: a szerkezetébe akár az ISMN-t, akár más, a kiadók által használt azonosítót be lehet építeni.

9.7 URN

Az URN (Uniform Resource Names = egységes forrásmegnevezés) az internetes információforrások állandó azonosítója. Létrehozását az Internet Engineering Task Force (IETF) kezdeményezte 1996-ban, egy URN munkacsoport felállításával.

Az URN-be bármilyen azonosítórendszer beilleszthető, ideértve a DOI-t is. Az RFC 2141 internet-szabvány értelmében minden URN azonosító három részből tevődik össze: az „urn” karaktersorból, a helynév-azonosítóból (Namespace Identifier, NID) és a helynév egyedi megjelöléséből (Namespace Specific String, NSS). Az NSS tartalmazza a felhasznált azonosítót, pl. az ISMN-t, a NID pedig a felhasznált azonosító típusának szabványos elnevezését.

Példa:

urn:ismn:9790345246805

Az URN segítségével vissza lehet majd keresni magát a dokumentumot, annak leírását, vagy azon URL-ek listáját, amelyeken a dokumentum megtalálható. A felhasználó szemszögéből az URN használata egyszerű lesz: a böngésző keresőablakába az URL helyett az URN-t kell begépelni. Ez a szolgáltatás két szabványos Internet-alkalmazáson: a HTTP-n és a DNS-en (Domain Name Service = Domain-név szolgáltatás) alapul.

Magyarországon jelenleg még nincs olyan szolgáltatás, amely kezelné az ISMN-re alapozott URN-t. Az Országos Széchényi Könyvtárban létrehozott nyilvántartás egy másik helynév-azonosító, az „nbn” alapján generálja az URN-eket. A szolgáltatás webcíme:

<http://nbn.urn.hu>

Az internetes dokumentumok közreadói a fenti weboldalon igényelhetnek URN-t a kiadványoknak.

10. A 10 jegyű ISMN

Az ISMN bevezetésétől kezdve tizenöt éven át 10 jegyű volt, és mindig egy "M" karakterrel kezdődött (M mint *music*, azaz zene). Úgy kapjuk meg egy 13 jegyű ISMN 10 jegyű alakját, ha a 979-0 előtag helyére M-t írunk. Hasonlóképpen, ha a 10 jegyű ISMN-t alakítjuk át 13 jegyűvé, az M helyére 979-0 kerül.

A szabvány revíziójára az ISBN átalakulása miatt volt szükség. Sok alkalmazás, különösen a kereskedelmi szférában, az ISBN-t használók igényeit követi, ezért a 10 jegyű ISMN már nem felelt meg. A 13 jegyű forma kielégíti a kereskedelem igényeit.

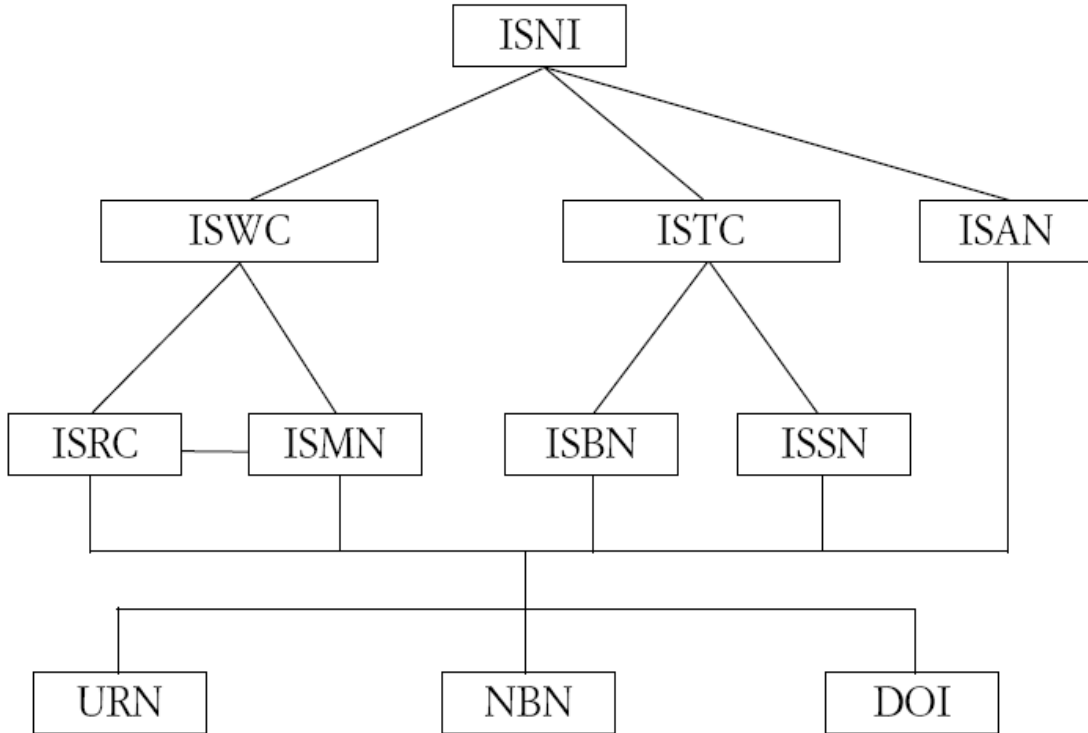
10.1. Meglévő ISMN-ek átalakítása

A kiadók részére korábban kiutalt 10 jegyű ISMN-eket ajánlott átalakítani 13 jegyűvé. Nem kell viszont megváltoztatni a könyvtári katalógusokban, bibliográfiákban stb. szereplő számokat.

A kiadók és kereskedők a meglévő kiadványokra ragasztott matricán feltüntethetik az átalakított ISMN-t és vonalkódot.

Függelék

A. A szabványok rendszere

A szerzőt (létrehozót) azonosítja:

ISNI: International Standard Name Identifier

A művet azonosítja:

ISWC: International Standard Musical Work Code

ISTC: International Standard Textual Work Code

ISAN: International Standard Audiovisual Number

A kiadványt azonosítja:

ISMN: International Standard Music Number

ISBN: International Standard Book Number

ISSN: International Standard Serial Number

ISRC: International Standard Recording Code

A digitális tartalmat/forrást azonosítja:

URN: Uniform Resource Name

NBN: National Bibliography Number

DOI: Digital Object Identifier

B.1. Az ISMN-nel ellátott dokumentumhoz tartozó adatok

A helyi ISMN ügynökség (vagy az általa megbízott bibliográfiai ügynökség) köteles nyilvántartást vezetni azon kiadványok adatairól, melyekre ISMN-t utaltak ki.

Mivel az ISMN ügynökségeket nemzeti könyvtárak, bibliográfiai központok vagy kereskedelmi szervezetek tartják fenn, egyaránt használhatják a könyvtári katalogizálás kódjait vagy a kereskedelmi címjegyzékek kibővített adatrendszeit. Az alábbi táblázat elsősorban tájékoztató jellegű. Félkövérrrel szedtük azokat az adatokat, amelyeket Magyarországon a kiadó köteles bejelenteni az ISMN Irodának, vagy az ISMN igénylésekor, vagy - ha saját maga gazdálkodik a számára megállapított számtartománnyal - az ISMN kiutalását követően.

Adatelem	Megjegyzés
ISMN	Akkor kell megadni, ha a kiadó saját maga utalja ki a számokat a részére megállapított számtartományból
Termékforma	A kotta megjelenési formája, pl. nyomtatott vagy online, azon belül kötéstípus vagy fájl típus. Akkor kell megadni, ha egy mű többféle formában is megjelenik.
Cím	Alcímmel együtt, ha van; itt kell megadni egy többkötetes mű részeként megjelenő kötet számát is
ISWC	A kottában szereplő művek ISWC azonosítója, ha van
Sorozati cím és számozás	Ha van
Szerző	A zeneszerző(k), szövegíró(k), átdolgozó(k) neve
Kiadásjelzés	A kiadás száma és jelzője (ha nem első kiadás; pl. 3. jav. és bőv.)
A szöveg nyelve	Szabványos kódokkal (ISO 639-2/B)
A kiadó neve	A hivatalos név
A kiadványon szereplő kiadói névváltozat	Akkor kell megadni, ha eltér a hivatalos névtől
A kotta típusa	Pl. partitúra, zsebpártitúra, vonós szólamgarnitúra, brácsaszólam stb. Akkor kell megadni, ha a mű több részben jelenik meg, és ezek önállóan is hozzáférhetőek.
A megjelenés helye	Az ország kódja (ISO 3166-1 szerint)
A megjelenés ideje	Évszám
Nyomólemezsám	Ha bele van építve az ISMN vagy annak egy része
Össz-ISMN	Részegység esetében a közös főcímhez tartozó ISMN; akkor kell megadni, ha a kiadó saját maga utalta ki

B.2. ONIX

Az ONIX XML-alapú szabványcsalád, mely a könyvek, periodikumok és egyéb kiadványok metaadatainak cseréjét segíti elő. Fejlesztője és karbantartója a nemzetközi kiadói szabványokkal foglalkozó EDItEUR, együttműködésben sok más szervezettel.

Az „ONIX for Books” nemzetközi szabvány a könyvek adatainak elektronikus formában történő megjelenítését és közlését teszi lehetővé a kiadók, bibliográfiai ügynökségek, terjesztők és könyvkereskedők számára; jól használható pl. online katalógusokban és webáruházakban. Használata számos országban (pl. Franciaország, Németország, Olaszország, Oroszország, Spanyolország, az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok stb.) elterjedt a könyvkereskedelemben.

Bár az "ONIX for Books" nem tartalmazza a kottákra jellemző metaadatok mindegyikét, könnyen ki lehet fejleszteni egy, a kottákra vonatkozó ONIX szabványt, ha erre igény mutatkozik.

Mivel Magyarországon az ONIX használata nem kötelező, és nem is elterjedt, a magyarországi kottakiadóknak akkor van rá szükségük, ha kiadványaikat más országok könyvkereskedelmi hálózataiban kívánják terjeszteni. Ilyen esetben a külföldi partnerrel kell tisztázni a szükséges adatsere-formátumot.